

De sempre les obres d'història local han estat producte d'un nombre molt reduït de persones mogudes pel seu interès en descobrir i en donar a conèixer als seus convilatans, en primer lloc, i després a la resta del territori la història i el tarannà viscuts per la seva població.

El Priorat no és pas una excepció. La primera història local que coneixem ha estat la *Crònica de Porrera 1865*, de Josep Simó i Serres, escrita entre 1865 i 1866 que per causes que desconeixem ha restat inèdita fins fa ben poc. Es tracta d'una obra romàntica, com la major part de les escrites en aquella època, que s'inicia amb Noé i arriba fins el 1866. Anys més tard, el 1888, mossèn Francesc Mestre inicià els seus *Datos, notas y apuntes históricos de la villa de Falset*, que no finalitzà per la seva mort el 1899 i que foren continuats per mossèn Josep M. Dalmau, treball que resta inèdit.

No serà fins la dècada dels anys 10 del segle XX quan floreixin de bell nou un seguit de monografies locals escrites per gent del territori. Tot i així, foren només tres les poblacions prioratines que en pogueren

gaudir: Cabacés, Falset i, amb dos treballs, Poboleda. Cal fer esment que també anaren publicant-se treballs monogràfics més concrets fins el 1936.

A partir del final de la Guerra Civil un immens desert, sense cap oasi. Només a partir de la dècada dels anys setanta una població, el Molar, veurà que un dels seus fills, Àngel Cubells, publicava la història del seu poble.

Ja ben entrada la democràcia les monografies locals es succeeixen: Cabacés amb Vicenç Biete; Cornudella de Montsant i Falset amb Ezequiel Gort; Marçà amb Rafel Queixalós, Ulldemolins amb Josep Lladonosa, etc. D'entre aquesta munió d'investigadors locals sobresurt el senyor Jaume Sabaté, que no tant sols fa la història del seu poble nadiu, el Lloar, sinó que abasta altres poblacions com Gratallops, Torroja del Priorat o la Vilella Baixa.

Encara són nombroses les poblacions de la comarca del Priorat que no disposen d'un estudi històric del seu passat, i esperem que poc a poc aquests buits es vagin omplint. Avui els mitjans per arribar als documents i a la informació són molt millors (arxius, inventaris, digitalització...), però, en contrapartida, hi ha menys temps per investigar i el problema s'agreuja perquè es tracta d'una activitat, la major part de vegades, no remunerada, la qual cosa produeix que hom hagi d'esgarrapar hores i minuts d'on es pugui. Ens trobem, doncs, davant d'una paradoxa que les entitats culturals haurem d'afrontar amb propostes imaginatives i ambicioses. ■

Editat per:

Amb la col·laboració de:

Centre d'Estudis del Priorat
C/ Major, 31 43737
Torroja del Priorat

Amb el suport del programa de l'**Inventari del Patrimoni Etnològic de Catalunya** (IPEC) del Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya.

[CONSELL DE REDACCIÓ] Jaume Borràs i Galceran, Àngels Martí Rull, Josep Maria Pons i Altés, Lluís Simó Marín, Jaume Teixidó Montalà [DISSENY GRÀFIC I MAQUETACIÓ] Eva Vernet Barceló [COL-LABORADORS D'AQUEST NÚMERO] Pere Audí, Eduard Barceló, Jaume Borràs, Meri Descarrega, Xavier Garcia, Joan Guasp, Pol Meseguer, Roger Pascual, Jose Antonio Perez, Josep Maria Pons, Natàlia Sanhuges, Jordi Soldevila, Jaume Teixidó, Josep Torné i Escola Sant Isidre de Capçanes [CORRECCIÓ] Mireia Grangé [IMPRESSIÓ] AG. OCTAVI, S.A. [DIPÒSIT LEGAL] 1423/06 [ISSN] 1886-872X [TIRADA] 500 exemplars.

Els articles firmats manifesten l'opinió dels seus autors i no necessàriament de *Lo Violí*.

No és permesa la reproducció total o parcial d'aquesta obra, en qualsevulla de les seves formes i en qualsevol suport, sense l'autorització prèvia i escrita dels propietaris del copyright, llevat de citacions on es faci esment de l'origen.